

Projekt współfinansowany ze środków Województwa Małopolskiego

ZASADY KOMPOSTOWANIA

Co to jest kompostowanie

Kompostowanie to proces rozkładu materii organicznej na proste związki w postaci kompostu. Innymi słowy jest biologiczną przemianą odpadów z domu i ogrodu w pożyteczny nawóz. Na proces ten mają wpływ: rodzaj kompostowanego materiału oraz stopień jego rozdrobnienia, dostępność tlenu, wilgotność, temperatura oraz ilość mikroorganizmów biorących czynny udział w kompostowaniu. Kompostowanie może odbywać się na pryzmie kompostowej lub w kompostowniku.

Jak kompostować?

Kompostownik należy ustawić w miejscu, które nie będzie narażone na wiatr czy mocne słońce, bezpośrednio na gruncie, tak aby nadmiar wilgoci z kompostowanego materiału mógł odpływać do gleby, a mikroorganizmy glebowe oraz dżdżownice mogły przeniknąć do kompostu. Właśnie dzięki temu kompostownik będzie miał zapewnioną dobrą temperaturę i wilgotność, co pozytywnie wpłynie na proces kompostowania bioodpadów.

Jak ułożyć kompost warstwowo?

Najważniejsze w kompostowaniu jest dokładne formowanie warstw, które pozwala na uzyskanie dobrej jakości nawozu. Zacznij od dolnej warstwy, po czym wysypuj na nią kolejne:

- 1 warstwa – 20 cm rozdrobnionych gałęzi jako naturalna warstwa drenująca.
- 2 warstwa – torf, ziemia ogrodowa lub słoma jako warstwa pochłaniająca składniki mineralne.
- następne warstwy – dowolne warstwy, jednak przekładane ziemią, pokruszoną gliną, dolomitom lub mieloną kredą w celu łatwiejszego wchłaniania się deszczówki.

Warto pamiętać o tym, aby podlewać kompostownik w czasie suszy – musi być on bowiem ciągle lekko wilgotny. Nie tylko jednak woda, ale też tlen powinien mieć dostęp do każdej warstwy kompostu – również tych położonych najgłębiej. Aby biodegradowalne odpady nie zgniły przez zbyt obfite deszcze, w trakcie ulewy warto z kolei przykryć kompostownik liśćmi

lub słomą. Aby przyspieszyć proces rozkładu wystarczy do kompostu dodać składniki aktywizujące, np. młode chwasty, odchody zwierząt hodowlanych bądź dżdżownice.

Kompostowanie będzie szybsze, jeżeli raz na kilka tygodni kompostowany materiał zostanie powierzchniowo przemieszany. Taki zabieg spowoduje napowietrzenie górnej warstwy i wymieszanie w celu uzyskania równomiernego rozkładu. Nie powinno się ubijać kompostu, zbyt mocno zgnieciony materiał uniemożliwia kompostowanie tlenowe.

Co można poddać kompostowaniu?

- suche liście,
- skoszona trawa (zdrowa - bez pleśni),
- chwasty pozbawione nasion;
- zaschnięte części roślin,
- resztki warzyw i owoców,
- fusy z herbaty i kawy,
- naturalne, papierowe filtry z kawy,
- popiół z kominka i grilla,
- zużyta ziemia z doniczek,
- skorupki z jajek,
- muł i glon z oczka wodnego.

Doskonałym materiałem na kompost są także rozdrobnione gałęzie i fragmenty kory.

Do kompostownika z rozkładającym się materiałem nie powinny trafić:

- resztki mięs i ryb, produkty mleczne i tłuszcze - innymi słowy: produkty odzwierzęce - ich rozkład przyczynia się do wytwarzania szkodliwych drobnoustrojów, nieprzyjemnie pachną w trakcie rozkładu i przyciągają szkodniki np. szczury,
- warzywa i resztki gotowane w mięsnym wywarze - z tego samego powodu,
- skórki z cytrusów kupowanych w marketach - pokryte są warstwą konserwantów i mogą zawierać inne szkodliwe substancje użyte do ochrony roślin,
- chwasty, które zdążyły wytworzyć nasiona - te najprawdopodobniej nie ulegną rozkładowi w czasie kompostowania, a z pewnością wykiełkują po użyciu nawozu,
- rośliny i ich części zainfekowane przez choroby lub zaatakowane przez szkodniki - mogą one przetrwać proces kompostowania i rozprzestrzenić się na zdrowych roślinach,
- elementy impregnowanego czy pomalowanego drewna,
- zadrukowany papier (ze względu na chemiczne barwniki) i powlekana tektura,
- skażone, zanieczyszczone odpadki - na przykład rośliny rosnące przy ruchliwych drogach albo pryskane chemikaliami,
- ludzkie i zwierzęce odchody oraz ściółki z klatek zwierząt - mogą znajdować się w nich patogeny, których nie niweluje proces kompostowania.

Ze względów estetycznych i higienicznych odpadki kuchenne należy przysypać warstwą ziemi.

Co robić z kompostem?

Kompost to nawóz, który wykorzystywany jest w wielu miejscach w ogrodzie. Nadaje się jako dodatek do sadzenia roślin (także roślin doniczkowych), drzew i krzewów. Kompostem możemy też nawozić poprzez ściółkowanie wokół drzew i krzewów. Możliwe jest także

zasilenie w substancje odżywcze trawnika tym nawozem poprzez rozrzucenie cienkiej warstwy wczesną wiosną i przegrabienie trawnika.

Najczęściej popełniane błędy przy kompostowaniu:

- Ustawienie kompostownika na betonie lub innym nieprzepuszczalnym podłożu. Nadmiar wilgoci kumuluje się w dolnej części co nie pozwala na prawidłowy rozkład, ustawienie kompostownika na pochylej powierzchni - może powodować nierównomierne naprężenia i uszkodzenia pojemnika. Należy też pamiętać, aby wokół kompostownika było wystarczająco dużo miejsca na obsługę.
- Wyszuszanie kompostu - proces rozkładu zanika, gdy kompostowana masa jest zbyt sucha. Warto delikatnie nawodnić polewając wodą kompost po wewnętrznej stronie ścian kompostownika, zbytnie przemoczenie kompostu lub kompost zbyt mokry, często polany dużą ilością wody zaczyna rozkładać się beztlenowo (jest to długotrwały proces), który może uwalniać nieprzyjemne zapachy. Taki kompost należy przemieszać i umożliwić mu wyschnięcie, ewentualnie można dodać suchego materiału do kompostu.
- Kompost jest zbyt zbit - często nawet ugniatany co spowalnia kompostowanie — w takim przypadku należy rozluźnić strukturę poprzez przemieszanie a kolejne warstwy luźno układać.
- Dorzucanie gorącego popiołu do kompostownika - pojemnik jest wykonany z plastiku, który jest palny i nawet małe zarzewie ognia z popiołu może spowodować całkowite spalnięcie kompostownika.
- Wrzucanie do kompostownika chwastów z nasionami - może powodować kiełkowanie nasion w kompostowniku oraz tam, gdzie kompost był używany.

Wskazówki i porady dotyczące kompostowania:

- Nie wrzucaj całej skoszonej trawy do kompostownika pozostawiając połowę obok kompostownika na dwa dni aż zwiędnie. Wtedy umieść ją w kompostowniku, w ten sposób dostarczysz mikroorganizmom tlen, a wilgotność przyzmy będzie lepsza.
- Staraj się dawać na kompostownik materiał różnorodny, warto mieszać materiał suchy z mokrym — przyspiesza to proces kompostowania.
- Rozdrabniaj materiał, który umieszczasz — im drobniejszy tym mikroorganizmy szybciej przerobią go na kompost. Sprawdzaj okresowo wilgotność w kompostowniku (zarówno pod pokrywą jak i na spodzie) — ma ona istotny wpływ na tempo rozkładu.
- Używaj preparatów przyspieszających rozkład. Są one bardzo przydatne szczególnie przy zakładaniu kompostownika. Dzięki wyselekcjonowanym szczepom bakterii kompostownik będzie w pełni efektywnie pracował od pierwszego załadunku.